

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw dr. M.J. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Datum
18-1-2013

Onderwerp
Wetsvoorstel
versterking
kwaliteitswaarborgen
hoger onderwijs

Uw kenmerk
473156

Ons kenmerk
JtH/RvZ/JS/2013/012

Bijlage(n)

Geachte mevrouw Bussemaker,

In uw brief van 28 december 2012 vraagt u Actal te adviseren over het wetsvoorstel versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs. Dit wetsvoorstel strekt er toe de kwaliteit van het hoger onderwijs beter te waarborgen en de bestaande handhavingsinstrumenten in het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs uit te breiden met een aanwijzingsbevoegdheid voor de Minister van OCW.

In overeenstemming met de kabinetsaanpak – en ons mandaat – hebben wij uw vraag geïnterpreteerd als een verzoek om ex ante advisering over de regeldrukgevolgen van dit wetsvoorstel. Dit betekent onder meer dat wij naast administratieve lasten ook inhoudelijke nalevingskosten betrekken. Bij onze ex ante advisering gebruiken wij het volgende beoordelingskader:

1. Nuloptie: Is er een taak voor de overheid en is regelgeving het meest aangewezen instrument?
2. Is de regeldruk proportioneel ten opzichte van het beleidsdoel? Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een passende uitvoeringswijze met het oog op de dienstverlening?

Met het oog op onze bevindingen hebben wij de tweede en de derde toetsvraag samen genomen.

Nuloptie: Is er een taak voor de overheid en is regelgeving het meest aangewezen instrument?

De Memorie van Toelichting gaat uitgebreid in op de vraag naar het nut en de noodzaak van het wetsvoorstel. Hierin staat dat er naar het oordeel van de regering te weinig waarborgen zijn in het huidige stelsel om er zeker van te zijn dat problemen zoals ze zich hebben voorgedaan wel tijdig worden gedetecteerd en gecorrigeerd danwel dat problemen worden voorkomen. Wij onderkennen het belang van kwalitatief goed onderwijs en wij begrijpen de wens om eventuele

Contact

Lange Voorhout 58
2514 EG Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T (070) 310 86 66
F (070) 310 86 79

www.actal.nl
info@actal.nl

problemen op dit punt te voorkomen. Tegelijkertijd blijft het de vraag *wie* tijdig moet detecteren en corrigeren, zijn dat de instellingen of is dat OCW, c.q. de Inspectie van het Onderwijs?

Het wetsvoorstel komt vooral in reactie op het onderzoek 'Alternatieve afstudeertrajecten en de bewaking van het eindniveau in het hoger onderwijs' van de Inspectie van het Onderwijs. Op grond van dit onderzoek, alsmede op grond van het nadere onderzoek door NVAO, werden vier opleidingen van de Hogeschool Inholland als 'zeer zwak' aangemerkt. Deze kwalificatie wordt in de beleidsreactie die uw ambtsvoorganger op 20 mei 2011 gaf, nader geduïd: er zijn verreikende aanpassingen nodig, het eindniveau van afgestudeerden is in het geding. Daarnaast werden vier opleidingen van vier andere instellingen voor hoger onderwijs als 'zorgelijk' aangemerkt. Deze kwalificatie wordt in dezelfde beleidsreactie geduïd als: er zijn aanpassingen nodig en de borging van het eindniveau is niet boven alle twijfel verheven, het gerealiseerde eindniveau zal worden onderzocht.

Sinds het rapport heeft u al meerdere veranderingen doorgevoerd die beogen de kwaliteitswaarborgen in het hoger onderwijs te versterken. Op de betreffende instellingen zijn vergaande maatregelen getroffen. Ook andere instellingen zijn gealerteerd op de kwaliteit en er zijn meerdere initiatieven vanuit de sector zelf. Kortom, er zijn al veel stappen gezet om vergelijkbare incidenten te voorkomen. Bovendien illustreren de huidige initiatieven binnen de sector dat ook de instellingen zelf hun verantwoordelijkheid willen nemen. Ten slotte merken wij op dat u in de zomer een uitgebreide evaluatie van het accreditatiestelsel verwacht af te ronden, wat bij uitstek betrekking heeft op de kwaliteit van het hoger onderwijs. Het is onduidelijk waarom op deze evaluatie moet worden vooruitgelopen.

Wij adviseren om eerst het effect van de reeds genomen maatregelen te bezien en om in te zetten op adequate oplossingen vanuit de verantwoordelijkheid van de instellingsbesturen, zonder dat hier aanvullende wet- en regelgeving voor nodig is.

Regeldruk, beleidsalternatieven en passende uitvoeringswijze

De administratieve lasten van dit voorstel zijn door OCW berekend op 565.809 euro per jaar. Deze berekening is uitgebreid, maar geeft niet volledig zicht op alle regeldrukgevolgen. Zo ontbreekt voor de administratieve lasten de mogelijkheid voor bezwaar en beroep in verband met de benoeming van de commissie van deskundigen door de NVAO. Belangrijker is dat er geen aandacht wordt besteed aan de inhoudelijke nalevingskosten. Het is waarschijnlijk dat het voorstel gevolgen heeft voor de inhoudelijke nalevingskosten voor instellingen ten aanzien van de samenstelling van de examencommissie, de clustergewijze visitatie en de opslag van de eindwerkstukken.

Daarnaast lijkt de gekozen uitvoering ook te kunnen leiden tot overlap, bijvoorbeeld ten aanzien van taken van de Inspectie van het Onderwijs, de NVAO en de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek. De regeldruk voor instellingen kan bij onvoldoende afstemming als gevolg hiervan onnodig oplopen.

Wij adviseren om alle hierboven genoemde regeldrukgevolgen in kaart te brengen, en zo nodig compenserende maatregelen te nemen.

Ten aanzien van de beleidsalternatieven en de passende uitvoeringswijze merken wij op dat bij dit wetsvoorstel veel aandacht is besteed aan belangrijke overwegingen. Zo wordt er een horizonbepaling opgenomen voor de extra toezichtstaken van de Inspectie van het Onderwijs, wordt de wijze waarop instellingen de eindwerkstukken bewaren open gelaten (het mag zowel digitaal als fysiek) en krijgen universiteiten extra tijd bij de overgang van de samenstelling van de examencommissies. Dergelijke aspecten zijn, als er voor wordt gekozen om tot dergelijke regelgeving over te gaan, belangrijk om de regeldruk te beperken. Wij waarderen het daarom dat hier uitgebreid aandacht aan is besteed.

Eindoordeel

Alles overwegende adviseren wij het Wetsvoorstel versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs in te trekken.

Hoogachtend,

w.g.

J. ten Hoopen
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris